

Љубомир КЕКЕНОВСКИ

“
*Ri zi kot vari ra
vo obrat en razmer
so znaewet o*
”

I rvi ng FI [ER

ПРЕВРТЕНА СЛИКА

Изминативе години покажаа дека никој не може да направи таков хаос со нас, како ние самите. Сè почна кога ги расипавме зборовите/ термините и нивното вистинско значање. Се начна суштината на принципите за конкурентност и професионалност кај граѓаните и фирмите, на трајноста и квалитетот кај еснафите.

Кога тргнавме така, знаев дека на крај не можеа да куртулат и да останат негибнати ни бројките, податоците и фактите. Дури и тие, треба да се сменат, да се "прилагодат" на новонастанатата реалност во која ни една вредност ни големина не личи на себе, туку е извитоперена како во циркуско/ прекршено огледало. Имено, последниве месеци се случува нешто чудно во...

...македонската економија, ни една бројка од планираните не ни се остварува, но и на ни една бројка која произлегува од институциите не ѝ се верува.

Поконкретно, по спектакуларниот пад во јануари на индустриското производство од 45 отсто, не може да се опраиме до сега и првата половина од годинава ја завршуваме со 25 отсто пад во однос на истиот период лани. Но, од другите државни органи скоро е усвоен ставот дека бројките не се точни и дека нас всушност ни е многу подобро од она што ни го соопштуваат официјалните институции, во овој случај Заводот за статистика. Ова е единствен пример кога една особено важна државна институција официјално се третира како да е free rider (слободен јавач) во општеството.

Веројатно затоа никако да ги погодиме проекциите на инфлацијата, на предвидениот и остварен раст на Општествениот производ, на проектираниот извоз и увоз... Така, до првото полугодие ни една бројка не ни се поклопува. Планираниот раст од 4 отсто, на Општествениот производ станува тешко остварлив, а наместо предвидента инфлација од 2,7 отсто остварена е 0,7 отсто, иако некои извештаи велат дека сме во дефлација.

Во меѓувреме никакво објаснување на процесите или пак толкување на бројките од никаде не стига. Веројатно треба да им веруваме на збор, а од секоја страна различно се зборува. Со ова **ГЛУПОСТА** кај нас **ГО ИГРА ПОСЛЕДНИОТ ТАНЦ**. Кога ќе се дојде до такво сознание, што повеќе нема ни потреба ни простор за борба/ негирање на ставови

и мислења, последна инстанца со која може да се заврши е менување или непризнавање на бројките.

Веќе подолго време, просто рефлексно се обидуваме да **ЈА НЕГИРАМЕ РЕАЛНОСТА И ОБЈЕКТИВНОСТА НА ПРОЦЕСИТЕ**. Притоа, сосем е неважно дали оценките доаѓаат од странски или домашни анализи и извештаи. На истопореното огледало пред нас по прво одговараме со фрлање камен врз него отколку со замислување врз сопствените слабости и недоследности.

Причините и решенијата за тоа мора да се бараат барем на две места. **ПРВО**, алармантна е потребата од конечно апсолвирање еднаш засекогаш дека **НЕМА ДЕМОКРАТИЈА БЕЗ НЕЗАВИСНИ И АВТОРИТЕТНИ ИНСТИТУЦИИ** кои се јавни добра како и самата Влада. Затоа што, само тие ја потпираат државноста и се единствените релевантни партнери за комуникација на граѓаните внатре и за другите држави надвор. Никогаш и никаде не ја крепеле демократијата личности, па колку и да се подобни, паметни или харизматични.

ВТОРО, ако се гледа конкретниот случај на **ЗАВОДОТ ЗА СТАТИСТИКА** која воопшто **НЕ Е МАРГИНАЛНА ИНСТИТУЦИЈА**, неопходно е почитување на процедура во објавувањето на бројките. Имено, сите светски институции од ваков вид во САД или Европа имаат економски совети кои ги разгледуваат добиените податоци на службите и ја проверуваат нивната конзистентност со други податоци и состојби. Така, можат да ги упатат на проверка со вкрстување на податоците, подетално следење на

временските серии/ трендови за точно да ги утврдат причините за растот или падот на одредена појава. Со тоа од една страна вршат стручен надзор, но од друга страна имаат и доследно образложение на процесите и бројките.

Дополнително на претходното **НАСТАНА ВИСТИНСКА ХАВАРИЈА** во системот **НА ВРЕДНОСТИТЕ**. На времето знам дека најдобрите од генерацијата оделе во учителска школа. Денес, како по казна, полошите заминуваат да го печат овој благороден занает. Дојде

време кога **ЛОШИТЕ УЧЕНИЦИ МУ СЕ ОДМАЗДУВААТ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**.

А тука сè почнува. Уште од најрани години децата ги чувствуваат неправдата и нееднаквоста, гледајќи како меркантилно се однесува учителката/ професорката кон децата на богатите и влијателни граѓани на татковинава.

Со тоа, наместо низ школските примери и поуки да ја почувствуваат силата на конкурентноста, учениците разбираат дека некои други правила, вредности и критериуми се побитни од борбата

за знаење и трудољубивоста. Родителите кои сугерираат дека трудот се исплатува кога тогаш, испаѓаат смешни пред своите деца кои поинаку созреваат низ образовните недоследности и бројните компромитирачки факти и постапки. Токму тука се задава најтешкиот удар во општеството кој ги прегорува како слана тукушто процветаните овошки. **ОВАА СИВА РЕАЛНОСТ**, најефикасно **ИМ ГИ СЕКНУВА СОНИШТАТА**, како единствена татковина **НА** креативноста и како ретко место каде **ДЕЦАТА/ МЛАДИТЕ** се суверени.

За општата сигурност на граѓаните очекуваме да се грижат оние што се покажаа како **ЕКСПЕРТИ ЗА НЕСТАБИЛНОСТ**. Затоа, ако ја барате безбедноста како основен предуслов за економска активност, може да ја најдете само во актуелните политички ставови, **ГОВОРИ** или **СООПШТЕНИЈА**. Додуша, и кај **МЕДИУМСКИТЕ МЕГАФОНИ**, кои место од перо и сопствен труд живеат од **ЕВТИН РЕКЕТ**, упропастувајќи го новинарството како исклучително важна професија во демократијата, која има за задача да ја избистри/ изостри вистинската слика во општеството.

Ваквите состојби **ГИ ПРОИЗВЕДУВААТ ВОЗДРЖАНОСТА И СОМНЕЖОТ** како доминантни категории кои го надвладуваат потребниот оптимизам потсекувајќи ги крилјата на економската иницијативност. Неповторлив впечаток е дека место Џи Ди Пи-то во државава ни расте само претпазливоста, зашто одамна **НИКОЈ НИКОМУ ВЕЌЕ ЗА НИШТО НЕ МУ ВЕРУВА**. Кога на нашава **ПРЕВРТЕНА СЛИКА** ќе се додадат и актуелните прашања за територијална поделба, импресијата станува комплетна.

Во целиов процес **ОКОЛУ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА** по којзнае кој пат **НИ УСПЕВА ДА ЈА ПРОМАШИМЕ ТЕМАТА**, што е веќе воспоставена закономерност во нашава провинција. Имено, место расправа за обични мали животни прашања, на **ЕТНИЧКИТЕ ПОГЛАВИЦИ** им успеа докрај да ја изматат водата и уште еднаш ги покренеа примитивните страсти кои циклично ги потпалуваат за на крај привремено да се задоволат само актуелните партиски елити. Имено, преовладува една типично феудална (воена) реторика за освојување на нови простори и поделба по "природни" граници, до езера, реки и улици кои заедно со претходната конфузија можат најдалеку да не одведат до протекторатскиот корсокак. ■

